

KULTURHISTORISKE ARKIV – KUNNSKAPSBANKER FOR FREMTIDEN

Innspill til Humaniorameldingen, etter invitasjon fra kunnskapsministeren 12.02.2016

I invitasjonen påpeker departementet at mulighetene som følger av digitaliseringen stiller humaniora overfor nye spørsmål om publisering, deling og tilgang til kunnskapskilder. I dette innspillet vil vi fremheve et arbeidsfelt som, hvis det videreutvikles, vil forbedre vilkårene både for forskning og for samfunnets demokratiske utvikling.

I humanistisk forskning prøver vi å få innsikt i hvordan folk fremstiller og forstår ulike forhold i tilværelsen. En forutsetning er gode kvalitative data: beretninger som gir adgang til folks levemåter og livsvilkår. Humanistisk forskning finner sine data dels ved å observere og lytte til kulturuttrykkene der de nå en gang utspiller seg, men dels også ved å gå inn i samtalen som aktiv part: be om lov til å filme handlinger, gjøre lydopptak av opptrinn og opptredener og gjennomføre intervjuer. I humanistisk samfunnsdokumentasjon handler *kvalitet* gjerne om dybde og sammenheng, for å skape innganger til å studere folks forståelse og bruk av egen kunnskap. Det handler også om respekt for integriteten til enkeltmennesket og dets ytringer.

Institusjoner som etablerer varig humanistisk samfunnsdokumentasjon i aktivt samarbeid med levende mennesker, kaller vi *kulturhistoriske arkiv*. På første halvdel av 1900-tallet ble de gjerne kalt *tradisjonsarkiv*, *folkelivssamlinger* eller *folkemminnesamlinger*. De nordiske landene var lenge ledende på dette feltet, med solide, nyskapende institusjoner som bidro til internasjonal teoriutvikling og til oppbygging av kunnskapsbaser for de hjemlige befolkningene. Aktivitetsnivået sto i sammenheng med utviklingen av den relativt inkluderende og egalitære nordiske samfunnsmodellen. Ved å dokumentere mangfoldet i stedegne kulturuttrykk, som matskikker, byggeskikker og fortellerkultur, kunne de kulturhistoriske arkivene fremstille fellesskapet på måter som åpnet for både sammenheng og variasjonsrikdom. Ved å understøtte forskbarheten til fenomener i dagliglivets historie, kunne de insistere på dagliglivets verdi og verdighet. På grunn av det forskningsbaserte dokumentasjonsarbeidet som ble utført, har vi i dag kilder til kunnskap om for eksempel ølbrygging, begravelsskikker og barneleker før og nå.

I dag er dette et svakt felt hos oss, i hvert fall hvis vi sammenlikner med land som Spania, England og USA, der innsamlingen og forskningen på muntlige kilder har skutt fart, mens vi har havnet i en bakevje. Digitalisering for å demokratisere adgangen til kilder til kunnskap om kulturarven er flagget høyt i samtlige offentlige utredninger og stortingsmeldinger om utviklingen av arkiv, bibliotek og museer helt siden NOU 1984: 3. *Frå informasjon til kulturarv. Korleis tryggja informasjon frå ulike media for skrift, lyd og bilete til bruk i samtid og framtid?* Likevel kunne NOU 2013:4. *Kulturutredningen 2014* enkelt slå fast at de kulturhistoriske arkivene ikke er kommet med i de nasjonale satsningene på digitalisering av kulturarven (1:7). Hensynene til den aktive dokumentasjonen har falt utenfor Riksarkivets arkivdefinisjon og Riksarkivarens ansvarsområde. En annen medvirkende årsak må være at dette arkivfeltet i Norge er spredt tynt ut over både ABM og UH sektoren. Institusjonene har vært små og desentraliserte, gjerne knyttet til større kunnskapssentre som museer, bibliotek eller universitet. Det har vært positivt at den desentraliserte modellen har gitt arkivene en god nærhet til brukergrupper i forskningsmiljø og lokalsamfunn, men vi har samtidig fått en situasjon uten ledende aktører som tar ansvar for felles utvikling, slik American Folklife Center

gjør i USA eller nasjonalbiblioteket gjør i Australia. De små, men ofte aktive, miljøene er dermed blitt oppgradert i høyst varierende tempo, og mange har slitt med å møte kommunikasjonshverdagen etter den digitale revolusjonen. Forsømmelsen kan rettes, og trolig med store, positive ringvirkninger for humanistisk forskning.

Vi som står bak dette innspillet er både folk som jobber ved kulturhistoriske arkiv og andre som ser verdien og det fremtidige potensialet i disse institusjonene. Vi har i senere år på ulike måter vært med på å starte nye bevegelser på feltet, både nasjonalt og internasjonalt. I resten av innspillet vil vi peke på noen vesentlige utfordringer samfunnet – og den humanistiske forskningen – står overfor, der en styrking av de kulturhistoriske arkivene kan være en del av løsningen.

FORSKNING

Kilder til kunnskap om dagliglivets historie

Innsamling til kulturhistoriske arkiv har dannet mye av grunnlaget for det vi i dag vet om dagliglivet i Norge de siste 200 årene. Vi er blitt vant til at det finnes kilder til kunnskap om slikt som begravelsesskikkens endringer, renholdets historie, holdninger til barneoppdragelse, juletradisjoner gjennom tidene eller husdyrholdets historie. En skulle kanskje tro at når stadig mer av dagliglivet blir digitalisert, så blir det også automatisk dokumentert. Slik er det ikke. Hvilke spor etter livene våre vil faktisk finnes om 50 år? Private fotoalbum er det få som lager. Brevsamlinger slettes med innboksen i epostprogrammet. Sosiale medier er først og fremst ferskvare. Det er viktig å være klar over at den digitale revolusjonen har gjort kildene til kunnskap om dagliglivets historie mer sårbare, mens aktivt dokumentasjonsarbeid er blitt viktigere.

Tilgang på gode førstehåndsberetninger om dagliglivets historie har så bred betydning for humanistisk forskning, at den vanskelig kan overvurderes. I dag vil det være nærmest utenkelig å lage seriøse historiske fremstillinger over nasjonalhistoriske eller lokale utviklingsprosesser, uten å ta opp hvordan de har artet seg for individene som gjennomlevde dem. Et høyst aktuelt eksempel er forståelsen av endringer i yrkeslivet. Digitaliseringen vender opp ned på mange yrker, men dette er ikke første gangen vi utsettes for dyptgripende endringer i arbeidslivets teknologi og organisering. Den ideelle organisasjonen Memoars pågående dokumentasjon av omveltningene i den kjemiske industrien på midten av 1970-tallet, NEGs dokumentasjon av arbeidsprosessene i det manuelle jordbruket og de maritime museenes innsamling av sjømannsminner er eksempler på sikring av kunnskapskilder for å kunne undersøke og forstå slike prosesser.

Norges kulturarv er Norges ansvar

En annen side av saken er behovene vi har for å opprettholde et reflektert forhold til fellesskapskonstruksjonene de kulturhistoriske arkivene har levert materialer til. Her snakker vi om et kulturvernarbeid som har fastholdt og formidlet ikoniske kulturuttrykk som Asbjørnsen og Moes folkeeventyr, Fanitullen, Draumkvedet og et svimlende antall lokalhistoriske sagn.

På første halvdel av 1900-tallet viste de kulturhistoriske arkivene seg som effektive virkemidler i oppbyggingen av nasjonale og lokale kulturelle identiteter. Det er hit vi igjen må

vende oss for å revurdere og gjenoppdage latente betydninger i sentrale deler av vår selvforståelse. Den praktiske nytten i denne typen forskningsinnsats ligger ikke minst i at det lett dannes myter – i form av forenklet og falsk historieforståelse – omkring fellesskapenes sterkeste kollektive erfaringer. De kulturhistoriske arkivenes rolle er i slike sammenhenger å ta vare på brede spekter av erfaringsnære beretninger, slik at variasjonsrikdommen, betydningsmangfoldet – og de rene fakta – ikke blir borte for oss. På dette forskningsfeltet må norsk humaniora lede an. Vi kan ikke regne med at andre skal gjøre et slikt arbeid for oss.

Kritisk refleksjon omkring den symbolske bruken av folkelige kulturuttrykk er viktig, men det er like viktig at vi også tar vare på Norges andel av verdens samlede kulturarv. Samtlige av UNESCOs konvensjoner og program for kulturvern har som overordnet mål å inspirere, støtte og lede statene til å ta lokalt ansvar for verdens samlede kulturelle ressurser. Dette handler også om det internasjonale forskersamfunnets anledning til å studere og utforske verdens kulturarv. En slik anledning finnes bare i den grad statene tar vare på kulturarven lokalt, ikke minst gjennom etablering, bevaring og formidling av gode kilder til kunnskap om den.

Handlingsbasert kunnskap og kunnskapsbasert handling

Siden 1990-tallet har praktisk kunnskap vokst frem som et viktig internasjonalt forskningsfelt, ikke minst gjennom håndverksstudier. Her har kulturhistoriske arkiv en viktig oppgave ved å ta vare på kunnskap om variasjonsrikdommen i praksiser og uttrykk. For en praktisk utøver er det ikke noe motsetningsforhold mellom å hente kunnskap fra en levende læremester og å hente kunnskap fra et arkiv. Hvordan skal jeg bruke fiolinbuen når jeg spiller en finnskogspols? Læremesteren din kan gi deg gode innfallsvinkler til svar. Arkivet kan gi deg et knippe med andre innfallsvinkler. Gjennomgående er det også slik at utøvere som er eksperter på tradisjonelle ferdigheter, også er ekspertbrukere av arkivene.

For utforskningen av tidligere tiders praktiske kunnskap er gode kulturhistoriske arkiv en utømmelig kilde til berikelse. Hvordan var en smie innredet på første halvdel av 1800-tallet? Hvordan brygget de øl hjemme? Hvordan stelte de med sauene? Hvordan var hele den lange prosessen for å lage tekstiler av ull? Også i vår tid har vi praktisk kunnskap som det vil berike oss å kunne studere nærmere, og ikke minst vil de som kommer etter oss ha glede av å få noen innblikk i hvordan vi selv betrakter og erfarer vår praktiske kunnskap.

Internasjonalt samarbeid om metode, etikk og digitale verktøy

De siste årene har det blomstret opp løfterike nye internasjonale møtesteder for de kulturhistoriske arkivene, blant annet ved *SIEF Working group on archives*, ved *Network of Nordic-Baltic Tradition Archives* og ved *ICOM International Committee for Documentation*. Utgangspunktet er at fagfolk som kan og vil noe på dette feltet, ser nødvendigheten av å jobbe frem internasjonale standarder for de digitale hjelpemidlene. En felles målsetning, som også vil gi et løft for internasjonal digital humaniora, er å gjøre de ulike samlingene tilgjengelige og søkbare på tvers av institusjons- og landegrenser. Når vi samles om denne utfordringen vokser det frem minst like viktige internasjonale diskusjoner omkring metode og etikk for innsamling og formidling av dokumentasjon fra levende mennesker. En styrking av de norske institusjonene vil bety at våre arkiv vil kunne dra sterkere nytte av den faglige utviklingen som skjer omkring disse internasjonale møteplassene, samtidig som vi vil kunne bidra i den internasjonale diskusjonen med våre erfaringer og innsikter.

Må alt slettes?

Når det gjelder humanistisk samfunnsdokumentasjon er vi i Norge kommet i en paradoksal og uheldig situasjon. Utviklingen er ikke villet, men et resultat av omstendigheter.

Fra etableringen av de forskningsetiske komiteene i 1990 har vi sett voksende interesse og et skjerpet regelverk for forskningsetikk. Datatilsynet forvalter ansvaret, men mye myndighet er delegert til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD), som er personvernombud for de større forskningsinstitusjonene og setter standarden for hvordan personopplysninger skal håndteres i forskningen. For NSD er det et fast vilkår at personopplysninger skal slettes eller anonymiseres når forskningsprosjektet de ble samlet inn for, er gjennomført.

Prinsippet er fornuftig ved at det regulerer makten forskerne får over privatpersoners personlige opplysninger, men når meddelere og opphavspersoner ser det i sin egen interesse å dele kunnskaper og erfaringer livet har gitt dem med samfunnet og ettertiden, er NSDs prinsipper om sletting eller anonymisering urimelig. Personopplysningsloven er gjennomgående bygget på privatpersonenes samtykke, og etter den digitale revolusjonen vil vi lett kunne bygge kulturhistoriske arkiv som kan fungere som nasjonale minnebanker – der opphavspersonene kan styre bevegelsene på egne konti hjemmefra. NSDs retningslinjer er ikke tilpasset en slik mulighet, og det er kanskje ikke så rart all den tid muligheten foreløpig ikke finnes i praksis.

Dagens regime for forskningsetikk, slik det forvaltes av Datatilsynet og NSD, fører til at dokumentasjon som helst skulle vært bevart for ettertiden – som opphavspersonen vurderer som arkivverdigg og som ikke er til belastning for tredjeperson – slettes. Videre fører NSDs prinsipper til at forskere blir usikre på de etiske spørsmålene knyttet til aktiv dokumentasjon fra levende mennesker, og velger å avstå fra prosjekter som innebærer at slik dokumentasjon etableres. Likevel blir det samlet mye samfunnsdokumentasjon fra levende mennesker, ikke minst i museums-sektoren, men dokumentasjonen arkiveres som oftest på måter som gjør den bortgjemt. For de som ikke allerede vet om den, blir den nesten umulig å finne. Resultatet er at meddelere og opphavspersoner som ønsker å dele fra livene sine til fellesskapet, i praksis ikke får lov.

Selvsagt skal ikke all humanistisk samfunnsdokumentasjon publiseres offentlig.

Dokumentasjonsprosjekt som dreier seg om sensitive tema, beretninger som kan skade tredjeperson og beretninger opphavspersonen ikke ønsker offentliggjort, bør likevel kunne tas vare på for ettertiden, så fremt dette er opphavspersonens klare ønske. Opplysninger som er sensitive i dag, kommer ikke til å være det i all fremtid. Arkivsektoren i Norge opererer generelt med 60 års sperrefrist på fortrolige personopplysninger. Hvis vi tilrettelegger vår digitale infrastruktur så vi kan samle informasjon som i dag skal være fortrolig og kun for forskning, slik at den ikke går tapt for ettertiden, vil trolig fremtidens norske befolkning være oss dypt takknemlige.

Kulturell kriseberedskap

I tillegg til å kunne samle beretninger fra folks daglige liv, kunne vi trenge en kriseberedskap for dokumentasjon. Når ulykken er ute, endrer de kollektive stemningene og holdningene seg raskt med situasjonen. Det er viktig at ikke nyhetsmediene blir alene om å etablere forståelser for hva som egentlig har skjedd. Begivenhetene etter terrorhandlingene 22. juli ble ikke godt nok dokumentert. Her burde flere jobbet systematisk med intervjuer, film, fotografi og

nettnografi. Aktiv innsamling fant sted, men i ettertid ser vi at det ble samlet for spinkelt og tilfeldig. Det er ikke tvil om at det er vanskelig å oppføre seg profesjonelt i en krisesituasjon uten forberedelser, og særlig hvis man ikke har en solid metodisk selvtilit som ligger i bunnen.

SAMFUNNSUTVIKLING

Ytringsfrihet og medbestemmelse

I alle offentlige utredninger på kulturfeltet heter det at et overordnet mål må være å gi befolkningen demokratisk adgang til samfunnsminnet. (Digitaliseringsmeldingen, Museumsutredningen, Kulturutredningen.) Dette samsvarer med resultatene i brukerundersøkelsene til Norsk etnologisk gransking og med erfaringene til de private initiativene Memoar.no og Historiebanken.com: når folk får fremstå som fortellere og bærere av kulturhistorisk kunnskap, er det en betydningsfull kilde til verdighet og selvrespekt.

Her bør det understrekes at de kulturhistoriske arkivenes nåværende svake stilling er uheldig med tanke på samfunnsutfordringen vi har i å anerkjenne Norges kulturelle mangfold. Den ene siden av dette er at nasjonale minoriteter og innvandrergreper har behov for å ta vare på minner og kulturarv. Den andre siden er at vi alle har behov for å se det sammensatte og motsetningsfylte i den såkalte majoritetskulturen. Hvis vi lykkes i å bygge gode digitale fellesløsninger for kulturhistorisk dokumentasjonsarbeid, vil det være en gevinst at en slik felles hovedportal til kulturarven vil vise de ulike perspektivene, kunnskapene og opplevelsene som utfyllende deler av det store bildet, og ikke som hardt avgrensede motsetninger. Og det kan vi gjøre samtidig som vi møter minoriteters og marginale gruppers behov for å registrere, videreformidle og tilgjengeliggjøre sine kulturelle erfaringer og kunnskaper.

Flytter vi oss til det individuelle plan, vil en slik digital fellesløsning for kulturhistoriske arkiv, være en offentlighet der den enkeltes unike erfaring utgjør en substansiell brikke i det store og sammensatte bildet av virkeligheten. I vår tid er en av de største utfordringene for samfunnet hvordan den digitale mediehverdagen, der nyheter og diskusjon stadig mer effektivt siles gjennom sosiale medier og brukertilpassede nettsøk, fører hver enkelt av oss inn i våre egne mediebobler, der vi får bekreftelse fra likesinnede uten at vi egentlig trenger å bryne oss mot perspektiver og erfaringer utenfra. De kulturhistoriske arkivene er konstruert for å vise og anerkjenne sammenhenger i kulturell variasjon, og dette trenger vi mer enn noen gang.

Ved å bygge ut digital infrastruktur for humanistisk samfunnsdokumentasjon demokratiseres ikke bare adgangen til allerede etablerte kunnskapsressurser, slik vi også gjør i for eksempel bokhylla.no, arkivportalen.no og digitaltmuseum.no. I tillegg demokratiserer vi anledningen til å sette varige spor i samfunnsminnet, ved at hver og en kan bidra til bredden og rikdommen i de innsamlede og arkiverte perspektivene på forhold i samfunnet.

OPPSUMMERING

Arbeidet med å digitalisere virksomheten til de kulturhistoriske arkivene er komplisert ved at det omfatter mange små og store institusjoner både i ABM-sektoren og UH-sektoren. En koordinert og samlende innsats på feltet vil være sterkt ønskelig. Utbyttet vil blant annet bestå i:

- Sikring og tilgjengeliggjøring av unik og umistelig historisk dokumentasjon for befolkningen og for forskning.
- Styrking av humanistiske forskeres mulighet til å etablere varig samfunnsdokumentasjon.
- Radikalt forbedret adgang for befolkningen til å bidra med å fylle samfunnsminnet med innhold.

INNSPILLET STØTTES AV:

Anders Karl Gustaf Gustavsson, professor emeritus, IKOS UiO

Anders Bettum, førstekonservator, fungerende avdelingsleder for Interkulturelt museum, Oslo museum

Ane Ohrvik, førsteamanuensisvikar i kulturhistorie, IKOS UiO

Ann Siri Hegseth Garberg, leder for Seksjon for samlingsforvaltning i Norges museumsforbund, prosjektleder samlingsforvaltning / konservator NMF, Museene i Sør-Trøndelag

Anne Eriksen, professor, IKOS UiO

Arne Lie Christensen, etnolog, kulturhistorisk forsker

Aud Mikkelsen Tretvik, professor, Institutt for historiske studier, NTNU

Audun Kjus, fagansvarlig Norsk etnologisk gransking, Norsk Folkemuseum

Bjarne Hodne, professor emeritus, IKOS UiO

Bjørn Enes, styreleder for organisasjonen Memoar

Bjørn Sverre Hol Haugen, førstekonservator, ph.d., Anno museum

Brita Brenna, professor i museologi, IKOS UiO

Cathrine Hasselberg, prosjektleder Historiebanken

Christian-Emil Ore, leder av Enhet for digital dokumentasjon, Hum.fakultet, UiO

Dag Hundstad, postdoktor, Universitetet i Agder

Dirk Johannsen, førsteamanuensis i kulturhistorie, IKOS UiO

Elisabeth S. Koren, førstekonservator, phd, Norsk Maritimt Museum.

Erik Henning Edvardsen, museumsleder, Ibsenmuseet i Oslo

Erika Ravne Scott, førstekonservator NMF, ph.d, Norsk Folkemuseum

Frank Meyer, leder for Arbeiderbevegelsens arkiv

Gunnar Winsnes Knutsen, professor i historie, AHKR UiB

Gunnhild Systad, avdelingsdirektør, konservator NMF, Musea i Sogn og Fjordane / Sunnfjord Museum

Haci Akman, professor i kulturvitenskap, AHKR UiB

Henning Laugerud, kultur- og kunsthistoriker, førsteamanuensis, UiB

Herleik Baklid, førsteamanuensis i kulturhistorie, dr. philos., Høgskolen i Sørøst-Norge

Hilde Dahl, psykiatrihistorisk forsker/phd NTNU/St.Olavs Hospital

Hilde Sandvik, historiker, journalist

Kulturhistoriske arkiv – kunnskapsbanker for fremtiden

Hilde Gunn Slottemo, professor i historie, dr.art, Nord Universitet, Fakultet for lærerutdanning
Ida Tolgensbakk, kulturhistorisk forsker, ph.d
Ingrid Birce Muftuoglu, postdoktor, Institutt for sosialantropologi UiB
Ingun Grimstad Klepp, forsker 1, SIFO
Jan Eivind Myhre, professor i historie, IAKH UiO
John Ødemark, førsteamanuensis i kulturhistorie, IKOS UiO
Kaisa Maliniemi, avdelingsleder, dr.art, Varanger museum IKS / Vadsø museum – Ruija kvenmuseum
Kari Telste, førstekonservator NMF, dr.art, Norsk Folkemuseum
Karen Lykke Syse, førsteamanuensis, Senter for Utvikling og Miljø, UiO
Kirsten Danielsen, sosialantropolog og seniorforsker ved Nova/Hioa
Kristin M. Gaukstad, museolog og avdelingsleder dokumentasjon og samlinger, Oslo Museum
Kristina Skåden, kulturhistorisk forsker, postdok-stipendiat IKOS UiO
Knut Kjeldstadli, professor i historie, IAKH, UiO
Kyrre Kverndokk, professor i kulturvitenskap, IAHRK UiB
Lars Emil Hansen, kulturhistoriker og direktør Oslo Museum
Line Esborg, førsteamanuensis, fagansvarlig for Norsk Folkeminnesamling, UiO
Majoran Vivekananthan, ansvarlig redaktør, Utrop – Norges første flerkulturelle avis.
Ola Svein Stugu, professor, Institutt for historiske studier NTNU
Olaf Aagedal, forsker 1, KIFO
Olav Aaraas, direktør for Stiftelsen Norsk Folkemuseum
Ole Marius Hylland, forsker 1, dr. art., Telemarksforskning
Per G. Norseng, seniorkonservator / forskningsleder Norsk Maritimt Museum, Professor II i historie Høgskolen i Sørøst-Norge
Saphinaz Amal Naguib, professor i kulturhistorie, IKOS UiO
Silje Cathrin Fylkesnes, leder for Opplandsarkivets sekretariat
Siv Ringdal, gjennomføringsstipendiat, IKOS UiO
Svein Ingar Kaldal, professor, Institutt for historiske studier NTNU
Terje Planke, førstekonservator NMF, dr.art, Norsk Folkemuseum
Tone Hellesund, professor i kulturvitenskap, Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap, UiB
Trond Erik Bjorli, førstekonservator NMF, dr.art., Norsk Folkemuseum

VEDLEGG: FORSLAG TIL TILTAK

«Mye av materialet i disse arkivene er i dag lite tilgjengelig og lite kjent, til tross for dets store verdi for forskning, formidling og undervisning. Materialet er en viktig kilde til forståelse av tidligere tiders tro og tenkemåte så vel som til folkelig musikk og diktning, og det er samlet sett en viktig del av norsk kulturarv. Det er behov for et nasjonalt løft for å skaffe oversikt over dette viktige materialet – gjennom digitalisering, formidling og forskning.» (NOU 2013:4. *Kulturutredningen 2014*, 11:6)

Her vil vi peke på to tiltak som følger opp denne anbefalingen i Kulturutredningen, og som vi jobber for å realisere:

Tiltak 1) Utvikle en felles digital infrastruktur for humanistisk samfunnsdokumentasjon

Det finnes flere igangsatte og aktive tiltak som en kan bygge videre på. Et eksempel er det aktive innsamlingsarkivet *Minner.no*. Arbeidet med *Minner.no* er satt i gang ved Norsk etnologisk gransking (Norsk Folkemuseum). Målet for prosjektet er å etablere en flerinstitusjonell arbeidsplattform for kulturhistoriske arkiv. De tekniske løsningene utvikles og drives av KulturIT, som er en av hovedleverandørene av digitale katalog- og formidlingsredskap i museumssektoren i Norge.

Tiltak 2) Prosjekt for styrket digital tilgjengeliggjøring av allerede innsamlet minnemateriale

Det finnes samlinger fra et ukjent antall eldre dokumentasjonsprosjekt ved ulike norske arkiv, museer, forskningsinstitusjoner og biblioteker. I dag er de vanskelige å finne og mange eksisterer kun på papir. I museums-, arkiv-, bibliotek- og universitetssektoren finnes det betydelig interesse for et slikt prosjekt.

De kulturhistoriske arkivene driver altså med aktiv dokumentasjon fra levende mennesker – og har holdt på med dette i godt og vel hundre år. De har spilt en rolle i oppbygningen av den nordiske samfunnsmodellen – ved å gi et grunnlag for dagliglivets verdi og verdighet ved å garantere for bevaring av dagliglivets historie. De er i dag i ferd med å legge om det aktive dokumentasjonsarbeidet for å kunne dra nytte av fordelene ved digital innsamling, lagring og publisering. Her foregår det nyskapende prosjekter flere steder. Vi har stor tro på at dette arbeidet vil kunne gjøres enklere og bedre i en fellesløsning enn om alle må utvikle og drifte digitale systemer hver for seg. I tillegg kommer fordelene ved at eldre dokumentasjonsmateriale i større grad vil kunne gjøres tilgjengelig for offentligheten.